

Ontstaansgeschiedenis van de islam

In vergelijking met andere godsdiensten is de islam pas betrekkelijk laat in de wereldgeschiedenis ontstaan (na 610 na Chr.). De ontstaansgeschiedenis en het vervolg zijn daardoor redelijk goed gedocumenteerd.

Mohammed

De grondlegger van de islam is Mohammed, een Arabier uit Mekka. Hij zou de uiteindelijke openbaring van God zelf hebben ontvangen via de engel Gabriël. Mohammed wordt daarom aangeduid als de *laatste profeet*.

Mohammed werd geboren in Mekka, in 571 na Chr. Op jonge leeftijd verloor hij zijn beide ouders. Hij werd opgevoed door een oom. Uit de islamitische traditie is ook bekend dat Mohammed in zijn jonge jaren als schaapherder heeft gewerkt voordat hij koopman werd.

Toen Mohammed 25 jaar oud was trouwde hij met de vijftien jaar oudere weduwe Chadidja, die handelskaravanen bezat. Zij had hem kort daarvoor in dienst genomen als leider van een van haar karavanen. Reizend als Chadidja's handelsvertegenwoordiger kwam Mohammed in contact met joden en christenen. Hij kwam daarbij ook in aanraking met hun godsdienst.

Volgens de tradities zou de engel Gabriël voor het eerst aan Mohammed zijn verschenen in een grot. In deze openbaring werd Mohammed aangewezen als profeet van God. Hij was toen ongeveer 40 jaar oud.

Het Arabië van die tijd kende veel goden. In Mekka was een heiligdom, met de Ka'aba als middelpunt. Hier werden 360 verschillende goden vereerd.

Mohammed verkondigde zijn boodschap in Mekka. Hij riep de mensen op om op te houden met het dienen van de afgoden en zich te wenden tot de Ene God, Allah.

Gedurende ongeveer 13 jaar kon Mohammed zijn boodschap prediken. Er ontstond echter al snel wantrouwen en haat jegens Mohammed. Nadat zijn beschermers (rijke en invloedrijke personen) waren overleden zag Mohammed zich genoodzaakt uit te wijken naar de stad Jatrib, later omgedoopt tot *Medina* ('*Stad van de Profeet*'). Dat was in 622.

Een en ander leidde tot diverse oorlogen tussen Mekka en Medina. In 630 werd Mekka veroverd. De afgoden werden uit de Ka'aba verwijderd. Er werd een islamitisch heiligdom van gemaakt. Er omheen werd de 'Grote Moskee' gebouwd.

Een bezoek aan de Grote Moskee en de Ka'aba is het hoogtepunt van *de hajj*, de jaarlijkse pelgrimstocht naar Mekka.

Ontstaansgeschiedenis van de islam

Kort na de verovering van Mekka werd het hele Arabisch Schiereiland onder islamitisch bestuur gebracht.

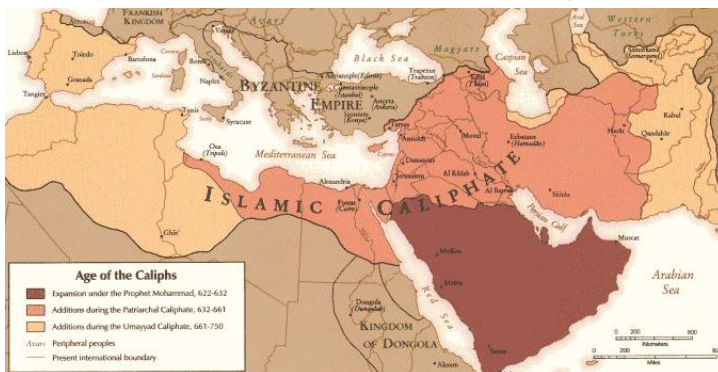
Mohammed stierf in 632 in Medina. Op zijn graf is een grote moskee gebouwd, de *Moskee van de Profeet*.

Na de dood van Mohammed

De opvolging van Mohammed was niet goed geregeld. Er ontstond onenigheid over de opvolging. Dit leidde uiteindelijk tot een splitsing in de islam in twee geloofsrichtingen: de *Soennieten* en de *Sjiïeten*. Met de moord op Mohammeds schoonzoon Ali (in 661) werd deze splitsing definitief.

Het Arabische rijk werd na Mohammed bestuurd door kaliefen. Zij hadden alleen wereldlijke macht (Mohammed was immers de laatste profeet).

Deze kaliefen breidden het Arabische rijk steeds verder uit. Heel Noord Afrika werd veroverd. De illustratie hier naast geeft een indruk van de uitbreiding van het Arabische Rijk van 622 tot ca. 750.

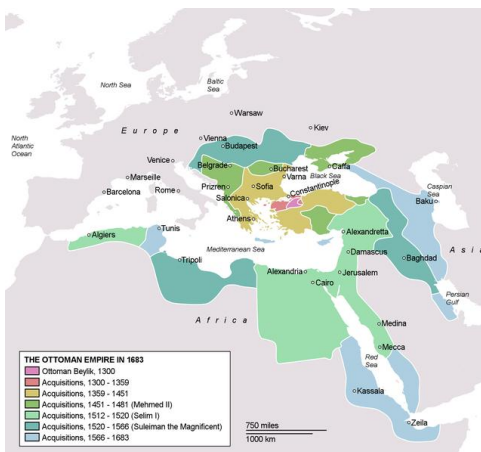
In de achtste eeuw werden ook delen van Spanje en Portugal veroverd, totdat de opmars werd gestuit door de legers van Karel

Martel (732 - Slag bij Poitiers). Pas aan het einde van de vijftiende eeuw werden de Arabische heersers definitief uit Spanje verdreven.

De kruistochten (1095 - 1296) waren bedoeld om het Heilige Land te bevrijden van de islamitische overheersing.

Na ca. 1300 kwam het Ottomaanse rijk op, dat zijn oorsprong vond in Turkije.

Rond 1683 bereikte het zijn grootste omvang, zie de illustratie hier naast.

Bij een poging om Wenen in te nemen (1683) werden de Ottomanen verslagen en begon het rijk te verzwakken.

Na de eerste wereldoorlog viel het rijk definitief uit elkaar. De staten Syrië, Libanon, Palestina en (Trans-)Jordanië werden gevormd. In 1922 werd de laatste sultan van de troon gestoten en werd het moderne Turkije gesticht.

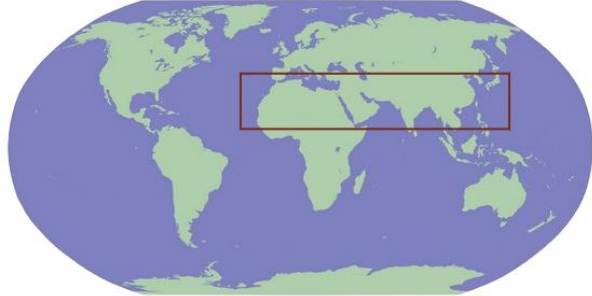
Ontstaansgeschiedenis van de islam

De huidige situatie

Behalve in westelijke richting (door het Arabische en Ottomaanse rijk) verspreidde de islam zich door de eeuwen heen ook in oostelijke richting, tot Indonesië toe. Opvallend is dat de expansie verhoudingsgewijs niet ver naar het noorden en zuiden is geweest.

Ongeveer een kwart van de wereldbevolking (ca 1,5 miljard mensen) is moslim. Daarvan wonen er 'slechts' 78 miljoen op het Arabisch Schiereiland.

Traditioneel vindt men de meeste moslims in landen in Afrika en Azië, tussen de 10° en 40° breedtegraad op het noordelijk halfrond. Dit gebied wordt vaak aangeduid als het *10/40-raam*.

Met emigratie van moslims vanuit de traditionele moslimlanden naar landen over de hele wereld ('gastarbeiders') verspreidt ook de islam zich.